

Van de voorzitter

Een nieuw record in het aantal bezoekers.

- *Alleen maar tevreden en enthousiaste gasten.*
- *Veel nieuwe vrijwilligers, medewerkers.*
- *Veel tevreden klassikale schoolbezoeken.*
- *Diverse rijke collectie aanvullingen.*
- *Een groeiend positief contact met overheid en bedrijfsleven.*
- *Heel veel complimenten voor onze kwaliteit van ontvangst en rondleidingen.*
- *Een gezond financieel jaarresultaat.*
- *Heel veel werk en grote sprongen voorwaarts in onze opzet naar een zekere toekomst, door een realisatie van het Nationaal Levensmiddelen Museum en de zorg voor een nieuwe huisvesting.*

Allen, die op wat voor manier dan ook, medewerking in dit alles voor ons museum hebben geleverd wil ik van harte danken, en hoop dat zij ook in het nieuwe jaar weer schouder aan schouder met ons door willen gaan, om alle doelstellingen met plezier waar te maken.

Thieu de Wit
voorzitter

Alle lezers van de EDAH Museum Courant een voorspoedig 2016 toegewenst.

Verhuisplannen krijgen vaste vorm

In de vorige museumcourant liet onze voorzitter Thieu de Wit weten dat er vergaande plannen bestaan om met het museum te gaan verhuizen naar een betere locatie. In een tweetal artikelen in het Helmond katern van het Eindhovens Dagblad worden deze plannen toegelicht.

Het EDAH Museum zal worden omgebouwd naar een nationaal museum voor levensmiddelen. Het museum op de huidige plek zit nu met 10.000 bezoekers per jaar aan zijn top., Een verhuizing naar een grotere ruimte wordt onafwendbaar als dit aantal de komende jaren kan worden verdubbeld. Een modern museum biedt meer dan alleen een

presentatie van spullen uit de voorbije tijd. Zelf iets doen, iets beleven behoort tot de verwachtingen van de bezoekers. Maar het gevoel als of je in de keuken van oma staat, moet wel worden behouden.

In de directe omgeving van het huidige museum staat een pand dat anderhalf keer zo groot is als de huidige locatie. Daar wil Thieu de Wit naar toe. Het heeft bovendien een ruime parkeergelegenheid voor fietsers, auto's en zeker zo belangrijk voor touringcars. Nu is het museum toch een beetje weggestopt, met weinig uitstraling. Ook de wethouder van cultuur in Helmond ziet het wel zitten met een voor Nederland uniek museum voor levensmiddelen, zo

NATIONAAL MUSEUM IN
DISTRIBUTIE EN
LEVENS MIDDELEN

**NATIONAAL
KRUIDENIERS**
m u s e u m

bij de entree van de stad. Op dit moment echter houdt hij nog de hand op de portemonnee, wat niet zo verwonderlijk is in deze tijd van bezuinigingen op m.n. cultuurgebied. Het idee van een landelijk levensmiddelen museum spreekt verschillende fabrikanten en ook supermarktbedrijven zeer wel aan. Zij willen wel mee investeren als de gemeente ook over de brug komt. Deze laatste moet vooral een jaarlijkse bijdrage in de exploitatie doen, zeker als er een parttime beroepskracht moet worden aangesteld om o.a. de vele vrijwilligers mee aan te sturen.

De verplaatsing zal naar verwachting ruim 1.5 miljoen euro gaan kosten. Mede door een crowdfundingproject wil het museum gelden verwerven om m.n. de inrichting te kunnen bekostigen. Ook u als lezer zal hierin kunnen gaan deelnemen. Lees hierover meer in het volgende artikel.

**HELP ONS MET EEN NATIONAAL
LEVENS MIDDELEN MUSEUM EN DE DAARVOOR
GESCHIKTE NIEUWE LOCATIE MET:**

TOEKOMST!

TOEKOMST!

CROWDFUNDING VOOR HET EDAH MUSEUM.

- Vele duizenden bezoekers hebben de laatste 10 jaren het EDAH MUSEUM in Helmond bezocht.
- Bij het zien van al die merken en producten van "toen" komen de herinneringen weer naar boven. Maar ook de nieuwste producten van tegenwoordig wekken veel verbazing.
- In de afgelopen jaren is niet alleen het aantal bezoekers toegenomen, maar ook de collectie.
- Hierdoor zijn we uit ons jasje gegroeid
- Het huidige pand, gevestigd in een oud EDAH kantoor, kan in de toekomst geen dienst meer doen als museum.
- Zo is de belichting ongeschikt om de prachtige collectie tot zijn recht te laten komen en zijn er diverse lekkages in het plafond.
- Op warme dagen is het niet vol te houden omdat er geen klimaatregeling is.
- De filmzaal is te klein, waardoor bij bezoek van grote groepen bezoekers niet voor iedereen plaats is.
- Bovendien is het museum niet goed toegankelijk voor minder validen en ouderen.
- Ze zijn nu gedwongen gebruik te maken van de goederenlift; niet bepaald klantvriendelijk.
- Met het bovenstaande in acht genomen vragen wij u om ons te helpen met onze ambitie.
- We zijn genoodzaakt te verhuizen en willen het EDAH MUSEUM gaan ombouwen tot:

www.edahmuseum.nl

Oostende 167 | Helmond | (tussen Julianabrug en tankstation) | Tel. 06-41191491 | Email: info@edahmuseum.nl

HET NATIONAAL LEVENSMIDDELEN MUSEUM.

Dit nieuwe museum zal wat assortiment betreft, zowel nationaal als internationaal, de weg van de producten van toen naar nu tonen.

Bij een nationaal museum hoort uiteraard ook een nieuwe inrichting.

Want zou het niet fantastisch zijn om proeverijen te kunnen organiseren en de bezoekers interactief mee te nemen in de wondere wereld van de levensmiddelenindustrie – de distributie – en de consumptie ?

Dat betekent dus, dat we naast een nieuw pand ook een nieuwe inrichting, nieuwe routing, verlichting en audiovisuele technieken nodig hebben.

Ook zal er voldoende parkeergelegenheid voor auto's, bussen en fietsen moeten zijn.

DIT ALLES KAN ECHTER ALLEEN GEREALISEERD WORDEN MET UW HULP EN STEUN

De gemeente Helmond , de industrie en de detailhandel steunen onze plannen.
Maar er is veel geld nodig.

Een van de initiatieven is dit project : **CROWDFUNDING**

Hiermee zoeken wij sponsors die ons met een financiële bijdrage willen ondersteunen. Wij hebben hiervoor een pagina aangemaakt op de site van 'Voor de kunst' die geheel gespecialiseerd is in crowdfunding.

Ga naar www.voordekunst.nl, Boven aan de pagina staat “ ontdek projecten”, en daar vind u ons project (zie logo Edah museum).

Ook kunt u naar de site van het EDAH MUSEUM gaan en daar de volgende link aanklikken U bent dan direct bij ons crowdfundingproject.

(www.voordekunst.nl/projecten/3973-het-edah-museum-op-weg-naar)

Ook uw steun hebben wij nodig.

www.edahmuseum.nl

Reclame uitingen door de jaren heen!

Door; Anton Weterings

In de jaren na de Eerste Wereldoorlog waren Amerikaans getinte advertenties te zien. Met de merken als Palmolive en Lux maakte de Nederlandse consument kennis met een tot dan toe onbekende stijl van reclame, glamour en romantiek voerden de boventoon. In de Nederlandse vakbladen vroeg men zich af of het Hollandse publiek wel ontvankelijk was voor de suggestie die van deze advertenties uitging. Truus en Mien waren toch veel te nuchter om te geloven dat je een leven als een filmster kreeg als je het juiste merk gebruikte?

In de eerste jaren na de oorlog zijn veel artikelen nog op de bon en is krantenpapier schaars. Lichtreclame is ter besparing van energie verboden en etalages blijven s' avonds na half negen onverlicht. Vanaf 1948 gaat het beter en kan er meer reclame worden gemaakt. Reclame voor merkartikelen neemt een grote vlucht en hier en daar is sprake van marketing. De branche krijgt ook kritiek; in 1958 klinkt het verwijt dat de consument wordt gemanipuleerd.

Ik-drink- melk-jij ook? is in de reclamegeschiedenis ingeklemd tussen het succes van de M-brigadiers en de creatieve glans van 'Melk de Witte Motor'. Dat maakt het figuurtje dat ontworpen is door de Deense ontwerper Ib Antoni Jensen (1929-1973) niet minder markant. De simpele vormen werden gekoppeld aan een verhaallijn, die geïnspireerd was op strips als Superman en Batman. Op speelse wijze riep Joris via teksten die merendeels geschreven waren door Paul Mertz, kinderen op om drie glazen melk per dag te drinken, want daar werd je sterk van. Je geloofde het ook nog.

In de 70er jaren maakt de reclame een grote bloeitijd door. Tv-commercials worden volwassen en humoristische. Er wordt steeds meer gebruikgemaakt van populaire acteurs en zangers. Ook de buitenreclame bloeit op dankzij een nieuw concessiesysteem. Plakbedrijven plaatsen nieuwe bushokjes (abri's) en reclamezuilen (mupi's).

De vrouwenfiguren die Jan Lavies 1902-2005 voor Caballero tekende, roepen vervlogen tijden op. Tegelijkertijd hebben ze iets actueels en laten zien dat 'girlpower' niet van vandaag of gisteren is. Dit werk van Lavies markeert de definitieve overgang in de

Iedereen bewondert de "PALMOLIVE TEINT!"

Palmolive zeep maakt Uw huid zachter, bekoorlijker!

Denk niet: „mijn teint kan ik toch niet verbeteren!” Vele vrouwen op wier mooie huid U jaloeersch bent, hebben deze te danken aan de dagelijkse Palmolive-behandeling. Een van de beroemdste natuurlijke schoonheidsmiddelen is geraffineerde olijfolie, welke op lichaamstemperatuur „smelt”.

Cleopatra kende reeds haar cosmetische waarde. Doktoren gebruiken ze voor de teere huid der pasgeborenen; en meer dan 20.000 schoonheidspecialisten bevelen thans Palmolive aan, de zeep waarin olijf- en palmoliën op bijzondere wijze vermengd zijn.

Wash Uw gezicht met Palmolive — en gebruik Palmolive ook voor Uw bad. U zult zien hoe anders haar overvloedig, fluweelzacht schuim is. Palmolive maakt de huid zacht als satijn, bekoorlijk!

Masseer Uw gezicht 's morgens en 's avonds met het verjongende schuim van Palmolive: de lievelingszeep van iedere vrouw, die prijs stelt op haar uiterlijk, van hoofd tot voeten. Want ook de voeten hebben recht op regelmatige verzorging. Neem daarom regelmatig dagelijks een Palmolive voetbad! Dit houdt Uw voeten in goede conditie. En de kosten zijn zoo gering!

Het is de olijfolie in Palmolive!

Grote hoeveelheden van deze beroemde schoonheidsolie worden bij de bereiding van elk stuk Palmolive zeep gebruikt — om chroom en schoneheid te geven, en de teint der huid te behouden!

12 1/2 CT PER STUK

Ik drink melk.

Jij ook?

Melk moet. Melk doet je goed.

reclame van de illustratie naar de fotografie.

Door wijziging van de Mediawet in 1990 kunnen commerciële radio- en televisiestations voortaan op de kabel. Nieuwkomers Veronica, RTL en SBS zorgen voor een explosieve toename van de reclamezendtijd. Veel succesvolle commercials hebben humor en ironie, soms gemengd met een dosis surrealisme. Zo wordt er nu gestreden om de aandacht van de consument. Op tal van plaatsen in het edah museum treft u tal van Reclame uitingen aan.

Bron: virtueel museum

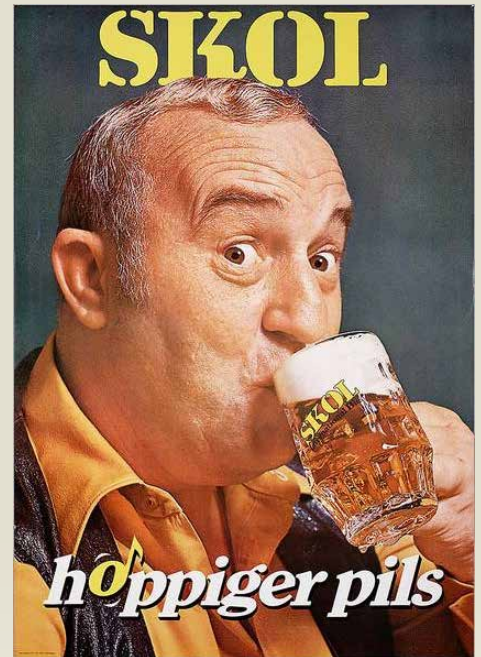
Een rookertje?

Bij roken werd in het verleden nogal eens de suggestie gewekt dat het een bijdrage leverde aan de levensvreugde en gezondheid. Dit zien we hier op het afgebeelde sigarenmerk. Vrij vertaald; “het verlicht onmiddellijk bij astma, bronchitis, hooikoors en kortademigheid”. Voorts kenden we in de jaren ‘60 nog het merk Dr. Dushkind. Dit sigarettenmerk hanteerde de slogan, “blijf kalm, neem ’n Dr Dushkind”.

Rond roken ontstond ook een ware cultus van hebbedingetjes. Gadget zou men ze nu noemen. Wat te denken van een pijpenrek met erop “’t is geen man die niet roken kan”. Diverse accessoires om de sigaar aan te snijden, een koperen kwispedoor voor de pruimtabak en nog zo meer.

In het museum is onlangs bij het thema rookwaar toegevoegd een heus meubelstuk dat in de goeikamer stond met daarop diverse hulpmiddelen om het roken enige chique te geven. Daar hoorde dan bij de vraag “een rookertje” Het is een tafeltje met glasplaat en verlichting met daarop een glimmende asbak, sigaretten- en sigarenhouder en een standaard voor de luciferdoos. Ook nieuw een porseleinen rokers-set met containers voor sigaren en sigaretten, een pijpenstandaard en uiteraard de daarbij horende asbak dat alles in onvervalst art-deco.

awe

Kerst- of bakboter, wat was dat ook alweer?

In het museum de productgroep boter kaas en eieren. Hier wordt niet bedoeld het spel met de negen vakjes en de 0 & X. Boter, kaas en eieren vormden en is nog steeds in het levensmiddelpakket een wezenlijk onderdeel. Bij deze groep artikelen waren de ontwikkelingen niet van de lucht. Er was in het verleden een groot aanbod door de melkveehouders. We kennen nog de term boterberg en melkplas. Rusland kocht in de jaren '70 boter uit die overvolle pakhuizen tegen dump prijzen en de agrarische sector werd met subsidie uit Brussel gecompenseerd. Bij de oosterburen deelden men gratis roomboter uit aan trouwe klanten rond de Kerstdagen met de naam Weihnachtbutter. In Nederland was rond de kerstdagen kerstboter te koop of om het roomboter pakje zat de wikkel met de

naam bakboter. De prijs, nog lager dan een pakje margarine. Voor een kilogram kaas had men +/-10 liter melk nodig. Dat schoot echter ook niet op. Al deze noodgrepen brachten het marktmechanisme niet in evenwicht, het maakte de melkplas en boterberg niet kleiner. Uiteindelijk werd het melkquotum ingesteld. Nu zoveel jaren wordt deze opgeheven. In Brussel denken ze te weten welke effecten dat gaat opleveren. In Helmond is in het LEVENSMIDDELEN-museum te zien hoe het was. Het verhaal van Joris Driepinter is op te rakelen in een andere zaal bij de zuivelproducten. Ook wij moesten meehelpen bij die melkplas. awe

Uit het Gastenboek.

- Geweldig museum, Soms wat emotioneel.
- Leuk om alles weer terug te zien. Ik heb van 1977-1979 bij EDAH Woensel gewerkt. Maria Soetendal.
- Wij vonden het super leuk. Jan van de Weijs is een Top Gids!!! Geweldig.
- Namens het Rode Kruis, Afd. Wijk bij Duurstede. Hartelijk dank voor de geweldige rondleiding. De gasten vonden het geweldig.
- Met de kleinkinderen genoten van dit mooie museum, al die ouderwetse artikelen, vonden ze erg leuk. We komen zeker nog een keer terug. Valerie, Floralie en Sebastiaan uit Papendrecht.
- Het was heel leuk hier en ik vond het ook leuk dat je dingen kon uitproberen. Simone Nieuwlands.
- Het was heel interessant, ik wil best nog eens komen en het personeel was heel vriendelijk. Lotte Nieuwlands.
- Met de dames uit Uden een leuke rondleiding van Jac gehad. Geweldig leuk was het wat we allemaal gezien en herkent hebben. Ans v.d. Broek.

www.edahmuseum.nl

- Wat een leuk museum! Dat is de tocht vanuit Amsterdam helemaal waard.
- Heel leuk om mijn jeugdherinneringen als caissière bij de EDAH op te halen. Ook mijn moeder (vanuit Leeuwarden) vond het leuk, allerlei oude dingen terug te zien. Ruurdje v.d. Velde uit Son en Breugel
- Buitengewoon goed opgezet. Fijne zondagmiddag doo gehad. Jo en Paul Mager.
- Erg leuk om herinneringen op te halen uit mijn tijd bij de EDAH Supermarkt in Someren. Toon van Otterdijk uit Someren.

Lucifer, de gevallen engel, een Nederlands woord?

Lucifer, het woord waar komt het vandaan? In het Engels heet het match. De Fransen spreken van des allumette en in het Duits heet het Streichhölzer. In Zweden waar de huidige lucifer is bedacht, spreken ze van sickerhendstankstokker vrij vertaald zwavel- of veiligheidsvuurstokje . Lucifer, is het woord ontleend aan de gevallen engel zoals die wordt beschreven in de Statenbijbel? Of is het een samenvoeging en verbastering van twee Latijnse woorden Lux/licht en fer/gloeien? Wie het weet mag het zeggen. Zo zijn tal van anekdotes en wetenswaardigheden te horen in het museum en die komen niet allemaal van de rondleiders, ook bezoekers komen met verhalen als ze in het museum ronddwalen. Naast de verhalen, komen ook emoties aan de oppervlakten. Daar is in het Nederlands dan ook weer een mooi woord voor: weemoed. awe

Een kleinkind van een de vrijwilligers/rondleiders van het museum verzamelde alle bouwsteentjes in de actie bij Super. Zij maakte er een heuse supermarkt van met bedieningsafdelingen.

De Kroontjespen

Een van de opdrachten voor leerlingen van de basisschool is het schrijven met een kroontjespen. Wie kent hem nog en wie heeft er de nodige aantallen versleten? Hieronder is te zien dat hij voor een dankwoordje nog goed dienst kan doen.

Kruidenieren in de twintig- en dertiger jaren 2.
door Marcel Sanders

Rijdende winkels.

Tekst Marcel Sanders

Er zijn in de jaren voorafgaande aan de crisisjaren op kleine schaal proeven gedaan met alternatieve vormen van distributie door middel van rijdende winkels. Iets dat veel eerder al door Henry Ford in de Verenigde Staten werd gedaan om zijn arbeiders van voedingsmiddelen te voorzien. Albert Heijn bewees in 1925 al zijn pioniersgeest door als eerste tien maanden lang de Purmer- en Beemsterpolder af te schuimen met rijdende verkooppunten van levensmiddelen. Ongeveer gelijktijdig legde de 'pionier der pioniers' in levensmiddelenland Duttweiler in Zürich met vijf rijdende winkels de basis voor het Migros-concern. Ook toen al werden de nieuwste ontwikkelingen op de voet gevolgd en bestudeerde de Edah-directie het experiment van Duttweiler. Na een bezoek aan Zürich kwam het in 1931 zelfs tot een echte proef, Centa gedoopt. Het experiment werd, net als de rijdende winkels van Albert Heijn, bij gebrek aan resultaat gestaakt. De Coöperatie Kennemerland heeft in Noord-Holland, tot aan Den Helder toe, gedurende tientallen jaren rijdende winkels geëxploiteerd. Toen de Coöperatie in 1970 fuseerde met de Coöperatie in Zaandam, kwam er aan het coöperatief rijdend winkelen een eind.

